

Elon osavuosisraportti 1.1.–30.6.2017

Suluissa olevat vertailuluvut ovat 30.6.2016 lukuja.

- **Elon sijoitustoiminnan tuotto oli 4,4 prosenttia. Sijoitusten markkina-arvo oli 22,6 miljardia euroa.**
- **Vakavaraisuus vahvistui; vakavaraisuusaste oli 126,1 prosenttia ja vakavaraisuuspääoma oli 1,7-kertainen vakavaraisuusrajaan nähden.**
- **Kokonaistulos oli 437 miljoonaa euroa.**
- **Hoitokustannussuhde oli 82,8 prosenttia. Maksun hoitokustannustuottoja leikkaa kaikkia työeläkeyhtiöitä koskeva noin 7 prosentin maksuperusteen alennus, joten hoitokulusuhde ei ole vertailukelpoinen aikaisempiin vuosiin. Hoitokustannusylijäämä jaetaan jatkossa kokonaisuudessaan asiakkaille aiemman 50 prosentin sijasta.**

	1.1.–30.6.2017	1.1.–30.6.2016	1.1.–31.12.2016
Vakuutusmaksutulo, milj. e	1 694,8	1 633,2	3 321,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. e	967,3	198,7	1 147,4
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	4,4 %	1,0 %	5,6 %

	30.6.2017	30.6.2016	31.12.2016
Vastuuvelka, milj.e	19 440,8	18 154,4	18 527,4
Vakavaraisuuspääoma, milj. e ¹⁾	4 709,3	3 870,4	4 270,9
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,7	1,9	1,8
Eläkevarat, milj e ²⁾	22 771,9	20 924,3	21 825,3
% vastuuvelasta ²⁾	126,1 %	122,7 %	124,3 %
TyEL-palkkasumma, milj e ³⁾	12 194,1	11 658,0	11 943,7
YEL-työtulosumma, milj e ³⁾	1 871,9	1 873,3	1 861,6

¹⁾ Laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säästösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

²⁾ STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukainen vastuuvulka + vakavaraisuuspääoma. 2016 asti vastuuvulka + arvostuserot.

³⁾ Arvio vakuutettujen koko vuoden palkka- ja työtulosummasta

Taloussympäristö ja sijoitusmarkkinoiden kehitys

Globaali talouskasvu kiihtyi hieman vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2017 konsensusodotus globaalille talouskasvulle on nyt 3,3 prosenttia, kun se viime vuonna oli 3,1 prosenttia. Kuluttajien luottamus on pysynyt vahvana ja yritysten varsin hyvä tuloskehitys on näkynyt myös jossain määrin investointien kasvuna.

Eurotalouksien pitkään jatkunut korkea työttömyys on laskussa euroalueen kasvun piristyessä kahden prosentin vuositasolle. Globaalin ja erityisesti euroalueen kasvun kohentumisen myötä Suomen vientivetoisen kansantalouden odotukset kuluvan vuoden talouskasvuksi ovat nousseet alkuvuoden aikana ollen jo 2,5 prosentin luokkaa. Kasvu on alkanut näkyä myös työllisyyden kohentumisena, mutta työttömyysaste on kansantaloutemme pitkän ajan näkökulmasta yhä aivan liian korkea, liki 9 prosenttia.

Myös kehittyvien talouksien ja Japanin kasvu on piristynyt hieman viime vuodesta. Yhdysvalloissa uuden hallinnon odotukset merkittävästi korkeammasta kasvusta ovat ainakin toistaiseksi jääneet toteutumatta ja esimerkiksi IMF on alentanut Yhdysvaltojen kasvuodotusta sekä kuluvalle että ensi vuodelle 2,1 prosenttiin.

Kohentuneesta kasvusta huolimatta pari vuotta jatkunut inflaation nousutrendi katkesi alkuvuonna, jolloin sekä toteutunut inflaatio että inflaatio-odotukset alentuivat OECD-alueella ja erityisesti Yhdysvalloissa. Euroalueella viiden vuoden inflaatio-odotus on pysynyt pitkään matalana ollen vain reilun prosentin luokkaa, selvästi alle Euroopan keskuspankin asettaman kahden prosentin tavoitteen.

Keskuspankkien tuki markkinoille on jatkunut ja ne pyrkivät yhä turvaamaan talouskasvua. Yhdysvalloissa ohjauskorkoa on tosin nostettu vuoden alusta kaksi kertaa ja Yhdysvaltain keskuspankki FED on ilmoittanut ryhtyvänsä

pienentämään arvopaperiostoilla paisutettua tasettaan loppuvuoden aikana. Euroalueella ja Japanissa rahapolitiikka on sen sijaan pysynyt elvyttävänä tukien merkittävästi globaaleja rahoitus- ja sijoitusmarkkinoita.

Globaalit sijoitusmarkkinat, erityisesti osakemarkkinat, ovat tuottaneet erittäin hyvin vuoden 2009 maaliskuusta lähtien. Tämä on ollut toiseksi pisin hyvien sijoitustuottojen jakso toisen maailmansodan jälkeen. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla sijoitusmarkkinat kehittyivät jälleen positiivisesti. Useimpien omaisuuslajien kuten osakemarkkinoiden ja yritysainasijoitusten tuotot paikallisvaluutoissa laskettuna olivat positiivisia. Valuutoista erityisesti Yhdysvaltain dollari heikkeni melko voimakkaasti, jolloin monien omaisuuslajien tuotot euroiksi käännettyinä painuivat negatiivisiksi.

Työeläkejärjestelmä

Eläkeuudistus tuli voimaan vuoden 2017 alusta ja se toi mukanaan kaksi uutta eläkelajia: osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja työuraeläkkeen. Ensimmäiset työuraeläkkeet myönnetään 2018. Erityistä kiinnostusta on herättänyt osittainen varhennettu vanhuuseläke, joka on ollut erittäin suosittu. Suosiota voi osaltaan selittää se, että useampi ikäluokka hakee samaan aikaan uutta eläkettä. Hakijoiden joukossa on ollut myös työttömiä.

Vakavaraisuusvaatimus ja sen määräytymisperiaatteet muuttuivat vuoden 2017 alusta ja samalla muuttui tunnuslukujen esitystapa. Vakavaraisuusasteen esitystapa muuttui siten, että se kertoo nyt kuinka paljon omaisuutta on yli vastuuvelan. Vakavaraisuusraja esitetään euroina aiemman prosenttimäärän sijaan.

Työeläkeyhtiöiden hoitokustannusosan laskentaan tuli muutos vuoden 2017 alusta. Työeläkemaksun hoitokustannusosaa alennettiin 2017 alusta alkaen noin 7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tämän vuoksi vuoden 2017 hoitokustannustulos on aiempia vuosia pienempi eikä hoitokustannussuhdetunnusluku ole suoraan vertailukelpoinen aiempien vuosien kanssa.

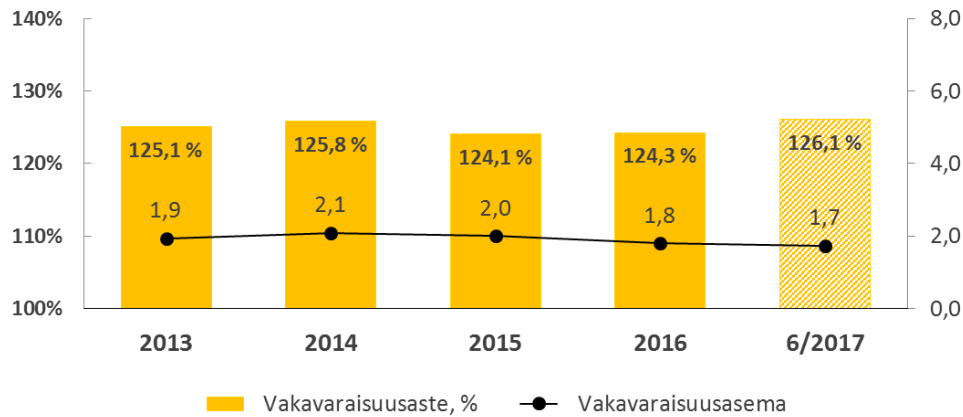
Sosiaali- ja terveysministeriö vahvisti alkuvuonna uudet yhtiökohtaiset asiakashyvitysperusteet työeläkeyhtiöille. Asiakashyvyys on asiakkaalle siirrettävä osuus työeläkeyhtiön tuloksesta. Työeläkeyhtiön vakavaraisuus ja toiminnan tehokkuus vaikuttavat asiakashyvitysten suuruuteen. Uudistuksen ansiosta työeläkeyhtiö voi siirtää hyvityksiin koko hoitokustannusylijäkänsä. Uudistus näkyy asiakkaille varsinaisesti siirtymäajan jälkeen vuonna 2019.

Elon hyvitysperusteiden lähtökohtana on oikeudenmukaisuus. Elo jakaa toiminnan tehokkuudesta syntyneen hoitokustannusylijäkänsä niille asiakkaille, jotka siihen ovat vaikuttaneet ja huomioi vakavaraisuudesta syntyneen ylijäkänsä jaossa asiakkaan koko asiakashistorian. Yhtiö palkitse edelleen pitkäaikaisia asiakkaita, mutta uudistuksen myötä hyvitykset kertyvät aiempaa nopeammin uudemmille ja kasvaville asiakkaille. Elon asiakkaat saavat kilpailukykyiset hyvitykset myös jatkossa.

Vuoden 2017 aikana Eläketurvakeskus tuli julkisuuteen ajatuksella uudistaa yrittäjien eläketurvan määräytymistä. YEL on perusperiaatteiltaan samanlainen kuin lakia säädettyä 1970. Yrittäminen on viime vuosina kuitenkin monimuotoitunut ja ehkä olisikin aika miettiä uusia ratkaisuja yrittäjien eläketurvaan. Erityistä keskustelua on herättänyt laskutuspalveluyritysten asiakkaat, jotka jäävät nyt monesti kokonaan ilman eläketurvaa.

Tulos ja vakavaraisuus

Vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi vuoden alusta 438 miljoonaa euroa ja oli 4 709 (3 870) miljoonaa euroa. Eläkevarat suhteessa vastuuvelkaan eli vakavaraisuusaste oli 126,1 (22,7) prosenttia. Vakavaraisuuspääoma oli 1,7-kertainen (1,9-kertainen) vakavaraisuusrajaan nähden.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in oli 967 (199) miljoonaa euroa. Vastaavalta ajalta laskettu vastuuvälille hyvitetävä tuotto oli 528 (297) miljoonaa euroa, josta osaketuottosidonnaisen vastuuvälän osuus oli 160 (–49) miljoonaa euroa. Näin ollen sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in oli 440 (–98) miljoonaa euroa.

Hoitokustannustulos oli 10 (14) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli –13 (–36) miljoonaa euroa ja muu tulos 0,2 miljoonaa euroa. Elon yhteenlaskettu käypien arvojen mukainen kokonaistulos oli 437 (–120) miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus	30.6.2017	30.6.2016	31.12.2016
Vakavaraisuusraja, milj. e	2 719,4	2 046,5	2 367,6
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä, milj. e	8 158,1	8 186,0	9 470,6
Vakavaraisuuspääoma, milj. e	4 709,3	3 870,4	4 270,9
Vakavaraisuusaste, % ¹⁾	126,1	122,7	124,3
Vakavaraisuusasema ²⁾	1,7	1,9	1,8

¹⁾ Eläkevarat suhteessa STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukaiseen vastuuvälään. Esitetään kaikki vuodet uudessa esitysmuodossa.

²⁾ Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakavaraisuusrajaan

Vakuutustoiminta

Elo on vakuutusten kappalemäärällä mitattuna markkinajohtaja niin TyEL- kuin YEL-vakuutuksissa. Kesäkuun lopussa Elon hoidossa oli 44 700 (46 000) työntekijöiden TyEL-vakuutusta ja 84 000 (84 600) yrittäjien YEL-vakuutusta. Elossa vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien kokonaismäärä oli raportointikauden lopussa kaiken kaikkiaan lähes puoli miljoonaa eli 484 200 (476 600) henkilöä.

Asiakkuudet

Vakuutuksenottajilla on vuoden aikana neljänä ajankohtana mahdollisuus vaihtaa eläkeyhtiötä, kun edellisestä siirrosta on kulunut vähintään vuosi. Vuoden 2017 siirtoliikkeen tulos on tähän asti ollut Elolle kaikkien aikojen paras. Uusia TyEL-vakuutuksia siirtyi raportointikaudella Eloon 312 (316) kappaletta ja uusia YEL-vakuutuksia 514 (1 274) kappaletta. TyEL-maksutulo kasvoi siirtoliikkeessä 12,2 (5,3) miljoonaa euroa. Uusmyynnin kautta Eloon saatiin raportointikauden aikana 2 753 (2 796) TyEL-vakuutusta ja 4 225 (4 352) YEL-vakuutusta.

Elo tekee tiivistä yhteistyötä kumppaneidensa Fennian, LähiTapiolan ja Turvan kanssa ja toimii näiden kaikkien yhtiöiden työeläkevakuutus Kumppanina. Elon palvelut ovat saatavilla kaikkialla Suomessa kumppaneiden kattavan palveluverkoston kautta. Onnistunut ja toimiva yhteistyö kumppanien kanssa on edesauttanut merkittävästi Elon aseman vahvistumista Suomen suosituimpana työeläkeyhtiönä.

Elossa rakennettiin raportointikauden aikana asiakkaiden työhyvinvoinnin verkkopalveluun uusia ominaisuuksia, joiden käyttöönotto on syksyllä 2017. Työkykyjohtamisen verkkopalvelussa asiakkaat saavat jatkossa käyttöönsä muun muassa monipuolisia seuranta- ja raportointiominaisuuksia työkykyjohtamiseen ja kehittämiseen.

Elo solmi toukokuussa ainutlaatuisen yhteistyösopimuksen Työterveyslaitoksen kanssa. Sopimuksen tavoitteena on tarjota Elon asiakasyritysten käyttöön suomalaiseen tutkimukseen perustuvia työkykyjohtamisen palveluita. Lisäksi yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa kehitämme asiakkaillemme uudenlaisia ratkaisuja tukemaan työhyvinvointia ja työssä jatkamista.

Elon tilastot osoittavat, että joka kolmas yrittäjä on määritellyt työtulonsa niin alhaiseksi, ettei se anna todellista turvaa vanhuutta tai esimerkiksi työttömyyttä varten. Tämän vuoksi Elossa päätettiin ottaa vuoden 2017 erityiseksi painopisteeksi yrittäjän YEL-vakuutusturvasta viestiminen. Keväällä 2017 Elo avasi keskustelua yrittäjän YEL-vakuutusturvasta aktiivisen viestinnän kautta. Viestintä herätti myös median huomion ja aihe nostettiin esille useissa medioissa. Keskustelun avaus näkyi myös Elon asiakaspalvelussa ja verkkosivuilla sillä yhteydenottojen ja asiaan liittyvän asioinnin määrät lisääntyivät selkeästi. Elo on tehnyt pitkäjänteistä kehittämistä asioinnin helpottamiseksi. Esimerkkinä tästä on vuoden 2016 lopussa julkaistu Yrittäjän mobiili-sovellus, jonka käyttäjämäärät ja käyttö ovat kasvaneet tasaisesti.

Eläkepalvelut

Elo antoi eläkepäätoiksi alkuvuonna hakemuksesta yhteensä noin 14 300 kappaletta. Erityisen suosittu eläkemuoto oli vuoden alusta käyttöön tullut osittainen varhennettu vanhuuseläke, joita myönnettiin ensimmäisen puolen vuoden aikana 1 536 asiakkaalle.

Uuden osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen volyymit olivat oletettua suurempia, mutta Elon keskimääräinen eläkkeiden käsittelyaika saatiin pidettyä alan nopeimpana.

Elon tekemän tutkimuksen mukaan Elostä osittaista vanhuuseläkettä saavat ovat tietoisia uuden eläkelajin vaikutuksista lopullisen vanhuuseläkkeen määrään ja ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Osittaisten vanhuuseläkkeiden käsittelyaika oli keskimäärin 7 päivää, mikä on 60 prosenttia nopeampi kuin alalla keskimäärin.

Elon eläkkeensaajia oli kesäkuun lopussa noin 223 300. Eläkkeitä maksettiin alkuvuonna 1 551 miljoonaa euroa, josta vanhuuseläkkeitä oli 1 294 miljoonaa euroa (luvussa mukana osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet).

Digitalisaatio Elossa

Digitalisaatio näkyy entistä voimakkaammin niin asiakkaidemme kuin Elon omassa toiminnassakin. Elo näkee digitalisaation olennaisena ja erottamattomana osana liiketoimintaa ja etenkin sen kehittämistä. Digiosaaminen kuuluu siis jatkossa jokaisen elolaisen perusosaamiseen.

Eläke- ja vakuutuspalveluissa on alkuvuonna 2017 selvitetty toiminnan tehostamista robotiikan avulla. Kokeilun perustella on havaittu, että analytiikan ja tekoälyn hyväksikäytöllä voidaan jalostaa monia eläkevakuuttamisen prosesseja ja osaprosesseja ja kokeilut viedään käytäntöön vielä vuoden 2017 aikana. Sijoitustoiminnassa digitalisaation hyödyntäminen näkyy yhä vahvemmin niin salkunhoidossa kuin myös tehokkaammissa sijoitusprosesseissa.

Kansallisen tulorekisterin valmistuminen vuosikymmenen lopulla merkitsee muutoksia asiakasrajapintaan. Elo on valmistautunut muutokseen uusimalla sähköiset palvelut monikanavaisiksi sekä henkilö- että yritysasiakkaiden osalta.

Elo on siirtynyt kehittämisessä ketterien toimintamallien hyödyntämiseen ja hankimme mahdollisimman monet palvelut joustavasti pilvestä. Verkottuvassa maailmassa tietoturvan merkitys korostuu vuosi vuodelta enemmän ja myös Elon panostukset tietoturvaan ovat kasvaneet.

Digitaalisuuden kasvun myötä Elossakin valmistaudutaan toimimaan uusissa ekosysteemeissä, jotka eivät välttämättä ole Elon hallinnoimia. Kyky liittyä asiakkaan liiketoimintaprosessiin rajapintojen kautta tulee olemaan

tässä keskeistä. Arvioimme, että työeläkeyhtiöt tulevat olemaan osa alustataloutta jo lähivuosina ja rajapintojen avautuminen tulee tapahtumaan myös työeläkealalla.

Sijoitusomaisuusluokkien painopisteet

Kehittyvien markkinoiden sijoitukset sekä osakkeissa että joukkovelkakirjoissa tuottivat jälleen erinomaisesti ja näiden sijoitusten tuottojen osuus näkyi tuloksessa. Kokonaisuudessaan Elon sijoitussalkkujen tuotot pärjäsivät hyvin niille asetuille vertailuindekseille.

Osakemarkkinoista parhaiten tuottivat Suomi ja kehittyvät markkinat niin paikallisvaluutassa kuin euroissa. Osakemarkkinoiden hinnoittelu on noussut korkealle, mutta toisaalta tuloskasvuodotukset ovat myös pysyneet korkealla. Elon osakesijoituksissa onnistuttiin erityisen hyvin kehittyvillä markkinoilla ja Euroopassa. Yrityslainamarkkinat kehittyivät ensimmäisellä vuosipuoliskolla positiivisesti ja riskillisimmät sijoitukset tuottivat parhaiten. Elon yrityslainasalkun tuotto oli kohtuullinen johtuen Elon painotuksesta korkeamman riskin sijoituksiin.

Valuutoista Yhdysvaltain dollari heikkeni yli 8 prosenttia euroa vastaan, heikentäen hieman Elon sijoitustuottoa. Elon avoimen valuuttariskin ja erityisesti Yhdysvaltain dollarin osuus sijoituksista on pidetty kuitenkin hyvin maltillisena ensimmäisen vuosipuoliskon ajan.

Reaalisijoitusten kysyntä sijoitusmarkkinoilla pysyi vahvana huolimatta niiden korkeista hinnoista ja arvostuksista. Alhaisena pysyvä korkotaso pitää kuitenkin edelleen yllä niiden kiinnostavuutta. Elon kiinteistösjoitusten tuotto säilyi vakaana ja koostui tasaisina pysyneistä vuokratuotoista sekä asutusinvestointien arvojen noususta. Kiinteistöjen 160 miljoonan euron myynnit liittyivät yhdessä Första AP Fondenin ja Trevianin kanssa perustetun maakuntien kiinteistöihin sijoittavan Agore Oy:n siemensalkun muodostamiseen. Suurimmat uudet sijoitussitoumukset tehtiin Exilionin uuteen hotellirahastoon, joka samalla teki sopimukset sijoituksista Pasilan Triplan ja Helsingin Rautatietorin tuleviin hotellihankkeisiin.

Suomen talouden kasvun kiihtyminen näkyi Elon yritysrahoituksessa lainakysynnän kasvuna. Samalla myös lainarahan yleinen tarjonta yrityksille on hyvällä tasolla ja antaa myös riittävän pohjan investointien käynnistymiselle.

Kesäkuun lopussa Elon sijoitusten arvo oli 22 607 (20 827) miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto oli vuoden ensimmäisellä puoliskolla 4,4 (1,0) prosenttia. Vuoden alusta tarkasteltuna omaisuuslajeista parhaiten tuottivat noteeraamattomat osakkeet, joiden tuotto oli 9,4 (4,6) prosenttia.

Korkosijoitusten osuus yhteensä oli 39,1 (43,7) prosenttia ja tuotto käyville arvoille -1,0 (3,0) prosenttia. Niiden markkina-arvo oli yhteensä 8 835 (9 102) miljoonaa euroa. Korkosijoituksiin kuuluvien joukkovelkakirjalainojen osuus sijoitusvarallisuudesta oli 30,0 (37,0) prosenttia ja niiden tuotto oli -1,3 (3,5) prosenttia. Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ovat osa korkosijoituksia ja ne olivat 1 542 (878) miljoonaa euroa, osuus 6,8 (4,2) prosenttia ja tuotto 0,0 (0,0) prosenttia. Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio oli 3,8 (3,7) vuotta.

Osakesijoitusten osuus sijoituksista oli 36,2 (30,8) prosenttia, niiden arvo oli 8 183 (6 412) miljoonaa euroa ja tuotto 8,0 (-2,2) prosenttia. Noteerattujen osakkeiden osuus oli tästä 28,8 (23,9) prosenttia ja markkina-arvo 6 508 (4 980) miljoonaa euroa. Noteerattujen osakkeiden tuotto oli 8,9 (-4,0) prosenttia. Osakkeisiin luettavien pääomasijoitusten osuus oli 5,9 (5,5) prosenttia sijoitusvarallisuudesta ja tuotto käyvin arvoin 3,4 (5,2) prosenttia. Noteeraamattomien osakkeiden markkina-arvo oli 336 (289) miljoonaa euroa, osuus 1,5 (1,4) prosenttia ja tuotto 9,4 (4,6) prosenttia.

Kiinteistösjoitusten arvo vuosipuoliskon lopussa oli 2 784 (2 689) miljoonaa euroa. Niiden osuus kaikista sijoituksista oli 12,3 (12,9) prosenttia, josta epäsuorien osuus oli 3,3 (3,3) prosenttia. Yhteensä kiinteistösjoitusten tuotto oli 3,1 (3,7) prosenttia ja suoraan omistettujen kiinteistöjen 3,7 (4,0) prosenttia.

Sijoituksia hedge-rahastosijoituksiin oli sijoitusvarallisuuden markkina-arvosta 11,9 (12,6) prosenttia eli 2 681 (2 619) miljoonaa euroa. Ne tuottivat -2,1 (-0,7) prosenttia sitoutuneelle pääomalle.

Elon sijoitusten viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 6,9 prosenttia ja kymmenen vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 4,6 prosenttia. Viiden vuoden keskimääräinen reaalityttö oli 6,1 prosenttia ja kymmenen vuoden keskimääräinen reaalityttö oli 3,0 prosenttia. Vuosien 2007–2013 osalta laskennassa on käytetty LähiTapiola Eläkeyhtiön sijoitustuottoja.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 967 (199) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin oli 440 (–98) miljoonaa euroa.

Sijoitusjakauma ja tuotot

	Perusjakauma		Riskijakauma		Tuotto	Volatiliteetti
	milj. e	%	milj. e	%	%	%
Korkosijoitukset	8 835,0	39,1	8 844,3	39,1	-1,0	
Lainasaamiset	508,1	2,2	508,1	2,2	1,3	
Joukkovelkakirjalainat	6 784,5	30,0	6 793,8	30,1	-1,3	2,8
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 209,5	14,2	3 338,8	14,8	-3,1	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 575,0	15,8	3 455,0	15,3	0,3	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sis. sij. kohdistuvat saamiset ja velat	1 542,3	6,8	1 542,3	6,8	0,0	
Osakesijoitukset	8 183,2	36,2	8 826,4	39,0	8,0	
Noteeratut osakkeet	6 507,5	28,8	7 150,7	31,6	8,9	13,5
Pääomasijoitukset	1 340,1	5,9	1 340,1	5,9	3,4	
Noteeraamattomat osakkeet	335,5	1,5	335,5	1,5	9,4	
Kiinteistösijoitukset	2 784,3	12,3	2 784,3	12,3	3,1	
Suorat kiinteistösijoitukset	2 030,1	9,0	2 030,1	9,0	3,7	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	754,2	3,3	754,2	3,3	1,2	
Muut sijoitukset	2 804,2	12,4	2 814,4	12,4	14,1	
Hedge-rahastosijoitukset	2 680,9	11,9	2 680,9	11,9	-2,1	2,6
Hyödykesijoitukset	-0,2	0,0	15,2	0,1	-	
Muut sijoitukset	123,5	0,5	118,2	0,5	-	
Sijoitukset yhteensä	22 606,7	100,0	23 269,4	102,9	4,4	3,9
Johdannaisten vaikutus			-662,6	-2,9		
Yhteensä	22 606,7	100,0	22 606,7	100,0		

Kokonaistuotto prosentti sisältää sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut. Joukkolainojen modifioitu duraatio on 3,8 vuotta. Avoin valuuttapositio on 14,2 % markkina-arvosta.

Elon sijoitustoiminnan varautuminen ilmastonmuutokseen

Elon sijoitustoiminta sijoittui maailmanlaajuisesti parhaaseen AAA-kategoriaan kansainvälisen ilmastojärjestön AODP:n arvioinnissa. Tämän sarjan sijoittajat ovat osoittaneet parasta suoriutumista kaikilla osa-alueilla ilmastonmuutoksen huomioimisessa. Elo oli parhaan kolmen prosentin joukossa ja sijalla 10 maailmanlaajuisesti 500 sijoittajasta. Myös ympäristöjärjestö WWF arvioi Elon sijoitusten olevan linjassa Pariisin ilmastopimuksen kahden asteen tavoitteen kanssa.

Elo julkaisi maaliskuussa sijoitustoiminnan ilmastostrategian. Elon tavoitteena on, että vuoteen 2025 mennessä merkittävä osa sijoituksista tukee YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista. Elossa kehitetään jatkuvasti ilmastonmuutoksen arviointia ja pyritään varmistamaan, ettei sijoituksiin liity liiallista ilmatoriskiä.

Hallinto

Elon varsinainen yhtiökokous valitsi 24.4.2017 uusia jäseniä hallintoneuvostoon sekä yhtiön tilintarkastajan. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen, päätti voiton käytöstä hallituksen esityksen mukaisesti sekä myönsi vastuuvapauden hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle.

Uutena jäsenenä hallintoneuvostoon valittiin kolmivuotiskaudeksi 2017-2020 Mikko Leppälä. Lisäksi hallintoneuvoston jäseniksi vuoden 2018 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka valittiin toimitusjohtaja Satu Yrjänä (Kantar TNS Oy) sekä vuoden 2019 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka toimitusjohtaja Pekka Metsi (Granlund Oy), toimitusjohtaja Heikki Pesu (Are Oy), toimitusjohtaja Harri Miettinen (Kymen Seudun Osuuskauppa) ja toimitusjohtaja Tapio Volanen (CGI Suomi Oy).

Erovoorossa olevista jäsenistä valittiin uudelleen Vesa Aallosvirta, Maria Hanho, Johanna Heikkilä, Tero Jussila, Pekka Kampman, Olavi Kaukonen, Heikki Kyntäjä, Mikael Pentikäinen Terhi Penttilä, Marko Piirainen, Kimmo Simberg, Mika Varjonen ja Olli Vormisto.

Yhtiökokous päätti pitää hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajille maksettavat vuosipalkkiot sekä jäsenten kokouspalkkiot ennallaan. Tarkat palkkiot julkaistiin palkka- ja palkkioselvityksessä Elon verkkosivuilla. Elon tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy.

Henkilöstö ja liikekulut

Kokonaisliikekulut olivat katsauskaudella 66 (65) miljoonaa euroa. Raportointikauden hoitokustannusylijäämä oli 10 (14) miljoonaa euroa. Ensimmäisen kuuden kuukauden keskimääräinen henkilötyöpanos oli 451 (452) henkilötyövuotta. Vakituisten ja määräaikaisten työsuhteiden määrissä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.

Tulevaisuuden näkymät taloudessa

Loppuvuoden talousnäkymät ovat alkuvuoden tapaan optimistiset. Suomen talouden näkymät piristyneen kotimaisen kysynnän ja viennin tukemana ovat vihdoin melko valoisat. Kasvun jatkuminen ja vahvistuminen edellyttävät euroalueen ja kehittyvien talouksien kasvun pysymistä riittävällä tasolla. Maailmantalouden kehitykseen ja sijoitusympäristöön vaikuttavat yhä myös keskeisesti keskuspankkien toimenpiteet ja niihin kohdistuvat odotukset. Riskitekijöitä ovat poliittiset epävarmuudet kaikilla suurilla talousalueilla. Tämän lisäksi monien sijoituskohteiden arvostustasot ovat kohonneet edelleen ja keskuspankkien pyrkimykset ryhtyä neutraloimaan rahapolitiikkaansa voivat aiheuttaa hermostuneisuutta sijoitusmarkkinoilla. Valtionlainojen korot olivat vielä kesäkuussa selvässä nousussa, kun markkinoilla arviot keskuspankkien rahapolitiikan kiristymisestä ovat voimistuneet.